

Yaradılan ilə Yaradan arasındakı münasibətləri tənzimləyən əsaslara din deyilir. Müsəlmanlar üçün bu dinin adı İslamdır. İslam dini yaradılan ilə Yaradan arasındakı dəyərləri və münasibətlərdəki keyfiyyəti, insanın qəlb aləminə, könül dünyasına bağlayır. Yəni bir müsəlmanın qəlb aləmində Yaradana nə qədər yer ayrılıbsa onun müsəlmançılığı o qədərdir, Allah dərğahındakı dəyəri o nisbətdədir. Əgər qəlbində ilah olaraq Allahdan başqa nə isə varsa, buna da İslam dini şirk deyir. Şirk İslam dinində əfv edilməyən böyük günahlardan qəbul edilir. Odur ki, bir müsəlmanın qəlbinə hakim olması və sahib çıxması çox böyük önəm kəsb edir.

Könül dünyasını Allah sevgisi ilə zənginləşdirmək üçün dinimiz bizə bir çox yol göstərmişdir. Bu mənada Qurani-Kərimdə çoxlu ayələr qeyd var. Məsələn, **“Qəlb r ancaq Allahı zikr etməklə (yad etməklə) aram tapar”** (Ər-Rad 28). Allahı daim yad etmək qəlbə ona olan sevgi və bağlılığı artırır. Hər bir müsəlman çalışmalıdır ki, onun dili hər an Allahın zikri ilə məşğul olsun. Əgər bir insan daim mal-dövlətini düşünürsə, sevgisini düşünürsə o zaman onun qəlbi həmin xüsuslarla dolar və qəlbin yeganə sahibi olan Allah üçün orada yer qalmaz. Bu mənada gündəlik ibadətlər və yaşayış tərzimiz, halal-harama olan diqqətimiz bir daha nəzərdən keçirilməlidir ki, görək, könül aləmində kimə daha çox yer ayırmışıq. Qəlbimizdəki fani Leylalardan qurtulub həqiqi Leylaya Məcnun olmalıdır hər bir müsəlman.

Təəssüf ki, günümüzdə insanlar xarici gözəlliklərinə əhəmiyyət verirlər. Çünki cəmiyyətdə varlı, gözəl və yaraşlıq insanlara daha çox etibar edilir və dəyər verilir. Halbuki Allaha görə insanın ruh gözəlliyi və könül zənginliyi əsasdır. Həzrət Peyğəmbər (s.ə.s) belə buyurmuşdur: *“Allah sizin surətiniz və bədəniniz deyil, qəlbiniz (və məniniz) baxar”* (Müslim, Birr 33). Bir müsəlman üçün də əsas sevgi və dəyər Allahın sevgisi və Onun dərğahındakı yeridir.

Gəlin bir az düşünek: Əgər evimizə ən çox sevdiyimiz və dəyər verdiyiz biri qonaq gələrsə, biz evimizi necə təmizləyər, və necə gözəlləşdirməyə çalışırıq? Elə isə nəzərgahi-ilahi olan qəlbimizi də bütün günahlardan, pis xislətlərdən təmizləməyə çalışmalı, gözəl əməllərlə, Quran və zikrlərlə çilalamalıyıq, ki bizi Yaradan oraya nəzər saldıqda razı qalsın. Hamımıza məlumdur insanın yaşaması və fəaliyyət göstərməsi üçün ürəyin yeri müstəsnadır. Ürək fəaliyyətini dayandırarsa bütün bədən üzvlərinin fəaliyyəti dayanar və insan yararsız hala düşər. Eyni şəkildə, bütün ibadətlərimiz, yaxşılıqlarımız qəlbə bağlıdır. Əgər mənəvi qəlb ölüdürsə, heç bir yaxşılıq və ibadət dəyəri və faydası olmaz.

Qəlbin kin-küdurət və pis şeylərdən təmiz olması kamil imanın göstəricisidir. Sadəcə

kəlmələrlə ifadə edilən “Mənim ürəyim təmizdir” cümləsi ilə qəlb təmiz olmaz. Bunun üçün Allahın göstərdiyi yol ilə getmək, onun buyurduğu ibadətləri yerinə yetirmək şərtidir. Həzrət Peyğəmbər də (s.ə.s) insanın həm maddi, həm də mənəvi həyatının düzgün olmasını qəlbə bağlamışdır. Belə ki, o bir hədisdə buyurur: “... *İnsanda bir t parçası vardır. Bu t parçası düzgün və sağlam olarsa, bədəni də sağlam olar, pozularsa, bütün bədəni pozular. Diqqət edin, bu, qəlbdir*” (Buxari, İman 39). Bəs bu t parçasının xəstə olmaması üçün nələrə diqqət yetirməliyik? Qısaca; işlənən günahlardan ötrü peşmançılıq duyub tövbə etməli, halal qazanıb halal yerə xərcləməli və halal olanı yeməli, Qurani-Kərimin tilavəti ilə məşğul olub əhkamı ilə əməl etməli, gündəlik ibadətləri xüsu ilə əda etməyə səy göstərməli, saleh və gözəl qəlbli insanlarla oturub-durmali və ünsiyyət qurmali, kamil əxlaq sahibi olmalı, daim Allahı zikrlə məşğul olmalıyıq.

Xülasə, qəlb aləmi təmiz olarsa ibadətlər əziyyət deyil, ləzzət verəcəkdir. Qəlbini Allah sevgisi ilə dolduran hər halına şükür edəcək və bu dünyada səadət içində yaşayacaqdır. Uca Allah sanki insanlar öz dərəcələrini görsün deyər Qurani-Kərimdə belə buyurmuşdur: **“Möminlər yalnız o kəslərdir ki, Allah adı çəkildikləri zaman ürəkli və qorxudan titrəyir...”** (əl-Ənfal, 2). Qəlbində Allah sevgisi olan kəs Allahdan başqasından nə qorxar, nə də çəkinər.

Əbu Hüreyrədən rəvayət edildiyinə görə Rəsulullah (s.ə.s) belə buyurmuşdur: *“Qəlb bədənin sultanıdır və onun orduları vardır. Sultan düzgün və yaxşı biri olarsa, orduları da yaxşı və düzgün olar. Qulaqlar bu sultanın xidmətçiləridir. Gözlər mühafizçiləridir. Dil sultanın rəhbərçisidir. İrəklər isə tənqidçiləri himayə edən qanadlarıdır. Ayaqlar qasidçiləridir. Ciyər şəfəqət və mərhəmət mənbəyidir. Dalaq və böyrək isə hülükət və qarşı fəndləridir. Ağ ciyər isə fəsidir. Sultan yaxşı olsa, orduları da yaxşı olar, pis olsa orduları da pis olar”*. (Abdurrəzzaq, Müsənnəf, XI, 221). Bizim sultanımız olan qəlbimizin, sultanlar sultanının hüzuruna üzəgə çıxması üçün, əsgərlərin (ibadətlərin) ona xəyanət deyil, xidmət etməsi lazımdır.

“Ey qəlbim! Haldan-hala salan Allahım, qəlbimizi dinin üzrə sabit qıl!” (Tirmizi).